Fiolstræde 17 B, Postboks 2188, 1017 København K
T: +45 7741 7741, F: +45 7741 7742, fbr@fbr.dk, taenk.dk

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
Att. Rune Winckler
rfw@kfst.dk

14-03-2014
Dok. 140679/vj-msa

Høringssvar vedr. rapport om fremtidens detailhandel

Forbrugerrådet Tænk skal hermed fremkomme med sine bemærkninger til udkastet til rapport om fremtidens detailhandel.

Overordnet finder vi, at det er en god rapport med en nyttig gennemgang af markedet, hvor flere forskellige metoder og indfaldsvinkler anvendes. Det kan bidrage til at skabe en større gennemsigtighed i et for forbrugerne helt centralt marked, som ellers har været vanskeligt at gennemskue.

Vi finder også, at det er væsentligt at få afdækket produktivitetsefterslæbet i dagligvarebranchen. Det er væsentligt for forbrugerne, at der gøres en indsats for at det indhentes. Forbrugerne betaler for det. Vi finder det derfor positivt med diskussionsoplæg til, hvordan dette kan ske, selv om vi ikke er enige i alle de enkelte forslag.

Planlovens detailhandelsregulering

Hvad angår anbefalingen om at lempe på planlovens detailhandelsregulering er Forbrugerrådet Tænk IKKE enig. Det er for ensidigt alene at se på, hvad bestemmelserne vil betyde for detailhandelens produktivitet. Uanset om en lempelse af planlovens detailhandelsregulering ville medføre en øget etablering af hypermarkeder – hvilket i sig selv er omtvistet – kan man ikke se bort fra den anden side af mønten – at detailhandelsreguleringen har til formål at sikre velfungerende bymidter med et levende handelsliv, samt beskytte yderområderne mod en accelerering af butiksdøden. Disse hensyn er efter vores opfattelse fortsat væsentlige at tilgodese, også selv om man måtte ønske at fremme etableringen af hypermarkeder.

Som vi også gav udtryk for i forbindelse med Detailhandelsforums oprindelige rapport, mener vi fortsat, at der er behov for at få undersøgt hvad hypermarkederne kan bidrage med for at styrke konkurrence og sænke priser, samt nyt udbud af varer, og samtidig få undersøgt hvilke konsekvenser de vil kunne få på butiksstruktur, miljøbelastning og yderkantsområder. Specielt skal vi pege på behovet for øget forskning i effekten af hypermarkeder på transportanvendelsen i oplandet, og i hvilken effekt ændringerne i butiksstrukturen vil have på udsatte forbrugergrupper. Vi har noteret os den rapport, som er udarbejdet for DSK, der konkluderer, at etablering af flere hypermarkeder vil have en negativ effekt på forbrugernes transporttid. Selvom analysen peger på et væsentligt forhold, forekommer den ikke tilstrækkelig velunderbygget. Det skal i øvrigt bemærkes, at i forhold til klimabelastningen af forskellige butiksstrukturer, skal også transportarbejdet forbundet med varetransport til butikkerne også inddrages.

Forbrugerrådet Tænk må fortsat advare mod en debat for eller mod hypermarkeder som sådan. Forbrugere forskellige – nogle lægger vægt på nærhed nærmeste butik, andre på stort kvalitetsudbud og lave priser. Vi deler opfattelse, at flere hypermarkedskæder vil ku styrke konkurrence i detailhandelssektoren, og dermed have gavnlig virkning på udbud og priser. Men positive effekt af øget konkurrence skal vejes op imod den potentielt negative virkning på butiksstrukturen, specielt i tyndt

befolkede dele af landet, men også butikscentrene i historiske bymidter. Det er problemet, som planlovens bestemmelser handler om.

Hvis det politisk besluttes at sigte mod flere hypermarkeder i Danmark, finderForbrugerrådet Tænk, at er det vigtigt, at dette sker ved nationalt udbud efter en samlet national plan. Sådan en plan skal baseres på de hensyn, der allerede i dag ligger bag planlovens detailhandelsregulering, når den gavnlige virkning skal opnås. Der identificeres nemlig, hvilke steder i landet hypermarkeder kan lokaliseres med mindst mulig skadevirkning for butiksstrukturen i øvrigt, herunder især butikkerne i de tyndt befolkede egne. Et nationalt udbud efter en samlet national plan skal tilrettelægges, så vi får nye aktører til Danmark, til forøgelse af innovation, konkurrencepres og vareudbud. Et element heri kan være at foretage udbud i klynger (max antal man må bestride). Der vil næppe være nogen positiv effekt af blot at få flere Bilkaer. Endelig skal den nationale plan i givet fald indeholde tiltag, der kan sikre udsatte grupper.

Købeloven mv.

I forhold til afsnittet om købeloven og ikke mindst reklamationsrettens længde, skal vi for god ordens skyld gøre opmærksom på, at Forbrugerrådet Tænk længe over for Justitsministeriet har efterlyst en samlet gennemgang af købeloven, hvor man bl.a. vil kunne lade sig inspirere af reglerne i andre lande, som vi normalt sammenligner os med. Som rapporten peger på, er reklamationsretten i flere andre lande længere end i Danmark, i hvert fald for visse varegruppers vedkommende.

Rapporten peger også på forskellen mellem fortrydelsesretten ved internethandel og i den fysiske handel, hvor der ikke er fortrydelsesret. Vi har noteret os synspunktet om, at denne forskel kan forvirre forbrugerne. Da fortrydelsesretten ved e-handel følger af EU-regler, vil forskellen kun kunne ophæves ved også at indføre fortrydelsesret i den fysiske handel. En sådan ændring ville Forbrugerrådet Tænk naturligvis støtte.

Øvrige bemærkninger

Vi er enige i, at der kan gøres mere for at øge lokal sourcing og fokus på kvalitet og differentierede varer. Det er en vigtig måde at øge forbrugervelfærden på, hvilket vi bl.a. har set på mælke- og ølmarkedet.

Vi finder ligeledes, at en mere dynamisk konkurrence på markedet for pakkelevering vil understøtte udviklingen af e-handel. E-handel vil både kunne øge differentieringen i vareudbuddet, sænke priserne og sikre yderkantsområder adgang til markedet.

Analyserne af pris- og avanceudviklingerne på brød, mælk og smør 2008 og 2009 viste at der fortsat er behov for overvågning fra KFST side af delmarkeder, hvor der er stor koncentration i nogle af produktionsleddene.

Med venlig hilsen

Vagn Jelsøe
Vicedirektør

Martin Salamon
cheføkonom